

L'Arxiu de Cerdanya ofereix en línia el setmanari 'El Sembrador', cabdal per entendre el període anarquista

Forma part del material que l'historiador Jean-Louis Blanchon va donar a l'Arxiu

Capçalera d'un número de 'El Sembrador'. / ACC

REDACCIÓ (Puigcerdà).- L'Arxiu Comarcal de Cerdanya ha penjat a internet la versió digitalitzada del setmanari 'El Sembrador: Organo comarcal de la Juventudes Libertarias del Ter i del Fresser'. Es tracta d'una publicació imprescindible per conèixer com es va desenvolupar el període de la Guerra Civil en què els anarquistes van aconseguir el control d'una part de Cerdanya. Les reproduccions escanejades formen part del fons que l'historiador i

divulgador resident a Palau, Jean-Louis Blanchon (Tarba, 1941), va donar a l'Arxiu Comarcal de Cerdanya.

Tal com han detallat des de l'arxiu, l'àmbit de recerca de Blanchon ha estat preferentment la Cerdanya del segle XX, la Guerra Civil i la postguerra, tot i que també té treballs remarcables sobre el segle XIX. A l'inici de la seva carrera d'historiador, Blanchon va treballar en profunditat l'etapa de control anarquista de la Cerdanya durant la Guerra Civil: "1936 -1937. Une expérience libertaire en Cerdagne" (Mémoire de Maîtrise, 1986) i "La Cerdagne Pays-frontière, 1936-1948, Rupture ou continuité?" (Tesi, 1992). Aquests treballs són encara una de les fonts principals de coneixement el període.

Portada d'un número de 'El Sembrador'. / ACC

El buit de poder creat per l'alçament de l'exèrcit franquista el 18 de juliol de 1936 va portar a la substitució dels ajuntaments republicans per un comitè de milícies antifeixistes, molts d'ells controlats pels sindicats anarquistes de la CNT-FAI. A Puigcerdà, els milicians armats van nomenar un nou govern municipal en el qual Antonio Martín Escudero, conegut com el Cojo de Málaga, era el comissionat de governació i, a efectes pràctics, el cap del comitè.

Des de l'estiu del 1936 es va posar en marxa un programa anarquista que pretenia transformar Cerdanya en una societat igualitària sense autoritats ni privilegis, el que Jean-Louis Blanchon anomena "experiència llibertària". Això inclou la col·lectivització dels mitjans de producció com la terra, el bestiar o les fàbriques, la col·lectivització del comerç amb la creació de la Cooperativa Popular de Puigcerdà, la creació d'una biblioteca o la construcció d'escoles.

El control anarquista d'una part de Cerdanya va durar fins a l'abril de 1937, quan Antonio Martín va morir en els anomenats "Fets de Bellver". Des d'aquell moment les forces de l'ordre de la Generalitat van reprendre el control de Cerdanya, espai especialment sensible per ser territori de frontera.

Per seguir el desplegament d'aquesta nova societat llibertària i de la ideologia revolucionària que li servia de base, la font primària més important és justament el setmanari *El Sembrador: Organo comarcal de la Juventudes Libertarias del Ter i del Fresser*. La publicació es va començar a editar a Puigcerdà a principis d'agost de 1936 i va aparèixer setmanalment fins al juny de 1937.

Originals a Amsterdam i Salamanca

El tiratge curt, el context de guerra i les circumstàncies del moment van fer d'aquest òrgan anarquista una publicació extremadament efímera de la qual se n'han conservat molt pocs exemplars. Només dues institucions públiques tenen números originals de *El Sembrador*. Una és l'International Institute of Social History d'Amsterdam i l'altra, l'Archivo Histórico Nacional a Salamanca. En total queden 34 números dels 45 aproximadament que es devien editar.

Per fer els seus treballs, Jean-Louis Blanchon es va procurar reproduccions d'aquests originals. Un cop acabades les recerques les va dipositar a l'Arxiu Comarcal de la Cerdanya, on han estat consultades presencialment per infinitat de persones.

“Atès que l'interès per aquest període no decau i que els originals encara s'han de consultar presencialment a Amsterdam i Salamanca, des de l'Arxiu Comarcal de la Cerdanya hem volgut facilitar la consulta d'aquest material digitalitzant i penjant a cercador Arxius en línia les reproduccions com a Col·lecció “*El Sembrador*” de Jean-Louis Blanchon”, han indicat des de l'equipament. Així, han afegit, “hem posat a l'abast dels usuaris una capçalera que pren aquí el màxim interès, al mateix temps que fem un reconeixement a l'investigador per haver-nos cedit el seu material de recerca”.